

**Exit from
and Internat**

Potovanje in bolnik s kronično ledvično bolezni

Mojca Lorenčič

Ni razloga, da bolnik s kronično ledvično boleznijo ne bi potoval v tujino ali na službeno pot, počitnice, študij ali kaj podobnega. Kot ostali kronični bolniki pa ne sme pozabiti na svoje zdravstvene posebnosti in potrebe. Naštejmo glavne stvari, na katere morate biti pred odhodom v tujino pozorni.

Uredite si zdravstveno zavarovanje

Če se odpravljate na počitnice v tujino, si nikar ne pozabite urediti zdravstvenega zavarovanja, saj se s tem izognete velikim stroškom morebitne zdravstvene oskrbe v tujini. Zdravstveno pomoč si v državah Evropske unije, Švici in državah Evropskega gospodarskega prostora (EGP; članice so Islandija, Liechtenstein in Norveška) zagotovite z evropsko kartico zdravstvenega zavarovanja, ki velja eno leto. Pravice do zdravstvenih storitev lahko s kartico uveljavljate tudi **v državah, s katerimi ima Slovenija sklenjene meddržavne sporazume o socialnem zavarovanju** (Severna Makedonija, Bosna in Hercegovina, Srbija, Črna gora in Avstralija) ter **Združenem kraljestvu**. V drugih državah morate poravnati plačilo nujne zdravstvene storitve sami, doma pa lahko uveljavljate povračilo stroškov. Na podlagi medicinskih dokumentov, originalnih računov in receptov bodo na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije presodili upravičenost teh storitev in povrnili stroške v višini povprečne cene teh storitev v Sloveniji.

V navedenih **državah** lahko z **evropsko kartico oziroma certifikatom** uveljavljate **nujne oziroma potrebne zdravstvene storitve, in sicer neposredno pri zdravnikih in zdravstvenih ustanovah, ki so del javne, državne zdravstvene mreže**. Gre za storitve, ki so potrebne iz medicinskih razlogov, upoštevajoč naravo storitev in pričakovano dolžino bivanja v teh državah. Obseg in vrsto zdravstvenih storitev opredeli zdravnik, ki vas sprejme na zdravljenje, pri čemer je ključnega pomena opredelitev pričakovane dolžine bivanja v tujini, saj je oseba, ki dalj časa biva v drugi državi članici (npr. študentje na študiju v tujini, delavci na delu v tujini, iskalci zaposlitve) upravičena do večjega obsega pravic, kot oseba, ki krajši čas biva v drugi državi članici (npr. osebe na službenem ali zasebnem potovanju). To pomeni, da vam mora zdravnik na podlagi evropske kartice nuditi zdravstvene storitve v takem obsegu, da se vam zgolj zaradi zdravljenja ni potrebno vrniti v matično državo pred potekom nameravanega bivanja v drugi državi. V nekaterih državah je potrebno določene storitve tudi doplačati.

Evropska kartica pa **ne krije stroškov** prevoza zaradi poškodbe na smučišču, stroškov prevoza v domovino ter stroškov zdravstvenih storitev, ki jih nudijo turistične ambulante na Hrvaškem. Priporočamo, da si za to uredite komercialno turistično zdravstveno zavarovanje.

Evropsko kartico lahko naročite preko spletne strani ZZZS, mobilnega telefona z SMS sporočilom ali pri območnih enotah oziroma izpostavah ZZZS. Priporočajo, da jo **naročite najmanj 7 delovnih dni pred odhodom v tujino**. Kartico izdajo brezplačno, imeti pa morate veljavno zdravstveno zavarovanje. Če morate nujno odpotovati, lahko na območni enoti ali izpostavi ZZZS zaprosite za **certifikat**, ki začasno nadomešča evropsko kartico.

Na pot vzemite zdravila

Z napredovanjem kronične ledvične bolezni mora bolnik jemati vse več zdravil, ki jih potrebuje tudi na poti. Kako je s prenosom zdravil čez državno mejo?

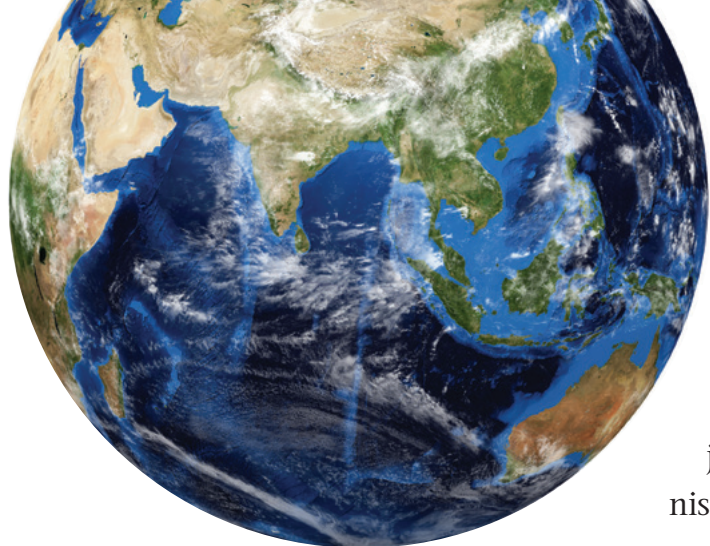
Promet z zdravili v Sloveniji ureja Zakon o zdravilih, ki uvoz in izvoz zdravil s strani posameznikov prepoveduje. Ne glede na splošno prepoved pa isti zakon vsebuje nekatere pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, da je uvoz (in izvoz) zdravil dovoljen. Ti pogoji so:

- zdravila so namenjena osebni uporabi potnika ali njegovih družinskih članov oziroma se uvažajo na podlagi pooblastila za osebno uporabo največ enega posameznika, ki ni njegov družinski član;
- gre za količino, ki ustreza terapevtski uporabi, in sicer:
  - za akutna stanja za največ tri tedne;
  - za kronične bolezni oziroma stanja, pri katerih je potrebna dolgotrajna uporaba zdravil, za največ tri mesece, skladno s predpisanim odmerjanjem, oziroma izjemoma za obdobje do 12 mesecev, če posameznik carinskemu organu predloži dokazila o dovoljenem bivanju v tem obdobju v ciljni državi.

Pri tem je pomembno, da je uvoz zdravil pod zgornjimi pogoji dovoljen samo, kadar se zdravila uvozijo ali izvozijo v osebni prtljagi, kar pa izključuje pošiljanje blaga preko pošte. Prejemanje zdravil preko pošte v Republiki Sloveniji namreč ni dovoljeno.

Če posameznik carinske formalnosti uredi v Republiki Sloveniji, se z vidika carine to blago lahko prosto giblje po celotnem carinskem območju EU. Ker pa je uvoz oziroma

vnos zdravil v državah članicah EU urejen z nacionalnimi predpisi, je treba pri prenosu zdravil v druge države članice upoštevati tudi morebitne omejitve, ki izhajajo iz teh predpisov. Enako velja za države, ki niso članice EU, zato je treba pred potovanjem preveriti predpise države, v katero potujete.

Z vidika carinskih predpisov ni pomembno, ali potnik zdravila zapakira v ročno ali oddano prtljago, če na primer potuje z letalom. Carinski organi pa priporočajo, da ima pri sebi dokument, na primer **zdravniško potrdilo**, s katerim lahko po potrebi dokazuje, da so zdravila za njegove lastne potrebe. To je sicer **obvezno** za prepovedane droge, ki se uporabljajo kot zdravila.

Če posameznik uporablja invalidski voziček, inzulinsko črpalko ali kateri drug medicinski pripomoček, za iznos iz carinskega območja EU in njihov ponovni vnos na carinsko območje EU niso potrebne posebne formalnosti. Ponovni uvoz teh pripomočkov si potnik lahko olajša tako, da carinskim organom predloži tudi drug ustrezen dokument, na primer račun ali garancijski list.

Nujna zdravila zadržite v osebni prtljagi

Po izkušnjah bolnikov s prenosom zdravil čez državne meje sicer ni posebnih težav. Modro pa je, da pri potovanju z letalom vseh zdravil bolnik ne zapakira v oddano prtljago, saj lahko ostane brez njih, če se prtljaga izgubi. Ročna prtljaga je za hranjenje zdravil zato boljše možnost. Prav tako je priporočljivo, da na pot vzamete več zdravil, kot bi jih sicer potrebovali, saj se lahko zgodi, da morate zaradi nepredvidenih okoliščin podaljšati potovanje.

Za zdravila v obliki tekočine, ki jih želite imeti v ročni prtljagi, je treba pred potovanjem z letalom pridobiti zdravniško potrdilo in zdravilo predhodno prijaviti letalski družbi.

Dializne storitve v tujini - potovanje in dializa

Ni razloga, zakaj na počitnice v tujino ne bi odpotoval tudi bolnik, ki potrebuje dializo.

V državah članicah EU, EGP in Švici sodijo storitve dialize med nujne zdravstvene storitve in jih lahko bolnik uveljavlja z evropsko kartico zdravstvenega zavarovanja. V Bosni in Hercegovini, Črni gori, Severni Makedoniji ter Srbiji pa lahko zavarovane osebe uveljavljajo dializne storitve na podlagi predhodnega soglasja pristojne območne enote ZZZS.

Bolniku dializnih storitev ni potrebno plačati, plačati mora le morebitne stroške participacije, za katere ni moč uveljavljati povračila. V Severni Makedoniji je trenutno kljub predložitvi veljavnega obrazca v javni zdravstveni mreži potrebno dializne storitve plačati, po vrnitvi v Slovenijo pa je mogoče uveljavljati povračilo. V drugih državah morajo zavarovane osebe stroške dialize plačati, nato pa lahko po vrnitvi v Slovenijo zaprosijo za povračilo stroškov.

Pred odhodom v tujino si bolnik, ki se zdravi s **hemodializo**, v dializnem centru v drugi državi **rezervirati termin** za ustrezno število ter obliko hemodializ, ki jih potrebuje.

Kadar se bolnik zdravi s **peritonealno dializo**, pa mora svoji dializni ambulanti pravočasno sporočiti, v katero državo potuje, ter naslov bivališča. V ambulanti bodo poskrbeli, da bo na ta naslov dostavljen dializni material, ki ga potrebuje za čas dopusta. Te storitve so brezplačne. Če bolnik uporablja aparat za avtomatično peritonealno dializo (APD), ga mora sam dostaviti na turistični naslov. Če na primer potuje z letalom, aparat odda na okencu za občutljivo prtljago in ga po pristanku spet prevzame.

Za dobro LEDVIC

Druga dopolnjena elektronska izdaja

Izdajatelj:

Slovensko nefrološko društvo – Slovensko zdravniško društvo
Zveza društev ledvičnih bolnikov Slovenije

Urednica: Jelka Lindič

Souredniki: Damjan Kovač, Andrej Škoberne, Nebojša Vasič

Oblikovanje: Tanja's Design, tanjas-design.si

Knjižice izobraževalnega programa Za dobro ledvic so namenjene laični javnosti
in uporabi v zdravstvenih ustanovah. Spremembe vsebine niso dovoljene.

Ljubljana, 2023

www.zadobroledvic.si

